

NORGES HØYESTERETT

Den 5. mai 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Stabel og Bårdsen i

HR-2014-00871-U, (sak nr. 2014/584), sivil sak, anke over dom:

A (advokat John Christian Elden)

mot

Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet (Regjeringsadvokaten v/advokat Karl Otto Thorheim)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens avgjørelse av sivile krav i straffesak, jf. straffeprosessloven § 435, og reiser spørsmål om virkningen av en beslutning av Høyesteretts ankeutvalg om ikke å gi samtykke til ny behandling av sivile krav etter straffeprosessloven § 434 andre ledd, jf. § 323.
- (2) Ved Nedre Romerike tingretts dom 28. juni 2007 ble A funnet skyldig i blant annet overtredelse av straffeloven § 233 første ledd og dømt til fengsel i 10 år. Samtidig ble han dømt til å betale oppreisning og erstatning for økonomisk tap til avdøde foreldre og sønn.
- (3) A anket dommen. Ved Eidsivating lagmannsretts dom 19. desember 2007 ble han dømt til tvungent psykisk helsevern. Eidsivating lagmannsrett avsa 6. februar 2008 tilleggsdom med slik domsslutning:
 - "1. A dømmes til å betale til B oppreisning med 100.000 – etthundretusen – kroner og erstatning for økonomisk tap med 10.480 – titusenfirehundreogåtti – kroner.
 2. A dømmes til å betale til C oppreisning med 100.000 – etthundretusen – kroner.
 3. A dømmes til å betale til D oppreisning med 150.000 – etthundreogfemtitten – kroner.
 4. I tillegg til de tilkjente beløpene under pkt. 1-3 kommer alminnelig forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dommen."

- (4) Både A og påtalemyndigheten anket dommen 19. desember 2007. A begjærte også ny behandling av de sivile krav som ble avgjort i tilleggsdommen 6. februar 2008. Høyesteretts ankeutvalg traff 7. mars 2008 (sak nr. 2008/262) slik beslutning:

"Påtalemyndighetens anke tillates fremmet. As anke over straffekravet og de borgerlige rettskrav tillates ikke fremmet."

- (5) Ved Høyesteretts dom 17. april 2008 ble lagmannsrettens dom 19. desember 2007 opphevet som følge av at rettsbelæringen var uriktig. A krevde da at også lagmannsrettens tilleggsdom 6. februar 2008 om de sivile krav måtte oppheves. Om dette uttalte Høyesterett i avsnitt 52:

"Lagmannsrettens dom 19. desember 2007 med ankeforhandling blir etter dette å oppheve. Under forutsetning av at dette blir resultatet, har forsvareren påstått at tilleggsdommen 6. februar 2008 om de borgerlige rettskrav også må oppheves. Dette kan ikke føre fram. Tilleggsdommen om de borgerlige rettskravene ble rettskraftig da Høyesteretts ankeutvalg ikke ga samtykke til ny behandling av de borgerlige rettskravene ut fra en vurdering etter straffeprosessloven § 323, jf. § 434 annet ledd."

- (6) Ved Eidsivating lagmannsretts dom 16. januar 2009 ble A funnet skyldig i overtredelse av straffeloven § 233 første ledd og dømt til fengsel i 10 år. Hans anke over denne straffedommen ble ved ankeutvalgets beslutninger 17. mars 2009 og 30. juni 2009 i sak nr. 2009/303 ikke tillatt fremmet.
- (7) A mottok i desember 2009 regresskrav fra Kontoret for Voldsoffererstatning, og senere har Statens innkrevingsentral gjort forsøk på å innfordre kravet. A har bestridt kravet under henvisning til at Høyesterett ikke har forkynt melding etter straffeprosessloven § 434 siste ledd, og at ankefristen derfor ikke har begynt å løpe og kravet heller ikke er rettskraftig avgjort.
- (8) Ved henvendelser til Høyesterett i januar 2014 har A etterlyst forkynnelse av melding etter straffeprosessloven § 434 siste ledd. Høyesteretts kontor har ikke forkynt slik melding, men vist til det som ble uttalt i avsnitt 52 i Høyesteretts dom 17. april 2008. Høyesteretts kontor har også gitt uttrykk for at A eventuelt måtte anke over lagmannsrettens tilleggsdom 6. februar 2008 dersom han ønsker at Høyesterett skal foreta en fornyet vurdering av om de sivile krav er rettskraftig avgjort.
- (9) A innga 16. februar 2014 anke over tilleggsdommen 6. februar 2008. Under henvisning til at staten har utbetalt voldsoffererstatning til de etterlatte, og at deres krav derfor er tiltransportert staten, jf. voldsoffererstatningsloven § 15 første ledd, er staten ved Justis- og beredskapsdepartementet angitt som ankemotpart.
- (10) Det anføres at straffeprosessloven § 434 andre ledd, jf. § 323 ikke gir ankeutvalget kompetanse til å nekte ny behandling av sivile krav. Kompetansen strekker seg bare til å tillate kravet medtatt i straffesaken eller ikke. Etter ankeutvalgets beslutning 7. mars 2008 skulle det derfor vært forkynt melding for A etter straffeprosessloven § 434 siste ledd. Ettersom dette ikke er gjort, har ikke ankefristen begynt å løpe, og de sivile krav er da heller ikke rettskraftig avgjort. Det hefter feil ved lagmannsrettens saksbehandling, rettsanvendelse og utmåling.
- (11) Det er lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt:

Lagmannsrettens tilleggsdom av 6.2.2008 oppheves

Subsidiært:

A frifinnes for krav på oppreisningserstatning

Atter subsidiært:

De pådømte oppreisningskrav nedsettes"

- (12) *Staten ved Justis- og beredskapsdepartementet* har tatt til motmæle.
- (13) Prinsipalt anføres det at anken må avvises som følge av at de sivile krav ble rettskraftig avgjort ved ankeutvalgets beslutning 7. mars 2008. Subsidiært anføres det at lagmannsrettens saksbehandling, rettsanvendelse og utmåling er korrekt.
- (14) Det er lagt ned slik påstand:
- "Prinsipalt:**
- Anken avvises.**
- Subsidiært:**
- Anken forkastes."**
- (15) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at når en anke over et sivilt krav blir nektet fremmet for Høyesterett etter straffeprosessloven § 434 andre ledd jf. § 323, har Høyesteretts ankeutvalgs beslutning normalt samme virkning som om det var truffet beslutning om ikke å gi samtykke til anken over det sivile kravet etter tvisteloven § 30-4. Det ligger i dette at lagmannsrettens avgjørelse av det sivile kravet vanligvis blir rettskraftig i og med ankeutvalgets beslutning, jf. Rt. 2008 side 549 avsnitt 52. Noen ytterligere alminnelig mulighet for anke etter tvistelovens regler, jf. straffeprosessloven § 435, foreligger da ikke. Varsel etter § 434 sjuende ledd skal følgelig ikke sendes i slike tilfeller. En eventuell ny anke fra domfelte knyttet til det samme sivile kravet, skal avvises.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken avvises.

Ingse Stabel
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: